

Tas Latweeschu draugs.

1843. 23 September.

38ta lappa.

Ja u n a s s i n n a s.
Is Pehterburges. Pats augsti zeenigs Keisers irr islaidis scho grahmatu; Mehs Nikolai tas pirmajs, Keisers un patvaldineeks pahr wissu Kreewu walstibu u. t. j. pr. pafluddinajam wisseem saweem ustizzameem appakschneekem, ka 8ta September-deenā muhsu mihta weddekle, ta Besarewona un leelwirstene Maria Alekandrowna, muhsu mihta dehla, ta Krohnamantineeka un Besarewitscha laulahts draugs irr nahkuse neddelās ar jaunu dehlu, kas mums dehla dehls, un winneem abbeem dehls, un irr dabbujis to wahrdū: Nikolai. — — Scho jauny Deewa dahwanu mehs ustremmam ka jaunu sihmi no tāhs schehlastibas, ko tas Wissauugstakais mums un muhsu walstibai parahdijis, un to saweem ustizzameem appakschneekem pafluddinadami, mehs drohschi gerresjam, ka wiini wissi mums lihds Denni luhrs, ka wiisch to jaunpeedsummuschu behrnu schehligi usturretu un likeu isdohtees. Mehs pawehlam, lai wahrdōs un rakstsōs, kur tik ween peeklahjahs, scho muhsu mihiu dehla dehlu, to jaunpeedsummuschu leelwirstu ar tahdu gohdu nosauz, kahds jau Keisera behrnam nahkahs, Rakstijam scho grahmatu Warschawas pilsehētā 8ta September-deenā tai 1843schā gaddā pehz Kristus peedsumschanas un 18ta gaddā, kamehrwaldijam Nikolai.

Is Warschawas. Augsti zeenigs Keisers 8ta September tur irr atnahjēs un jau 9ta zaur zella-sihmehm no Pehterburges dabbuja to sianu, ka winna wezjakam dehlam, tam Krohnamantineekam, tur tai paschā deenā dehls peedsummis.

Is Rihges. Vagahjuschā neddelā te atnahze weens Schihdu mahzitajs, wahrdā Hirsch Dennemark, no Unguru semmes. Tas leelijahs, ka winnam ne ween tik labba galwa eshoht, ka pulku schihdisku grahmatu no galwas sunnoht, bet arri, ka winnam tahds brihnischks spehks eshoht, no katras schihdiskas grahmatas tohs wahrdus, ko zies lar pirkstu, woi ar papihru, woi ar addatu apsihme, pafazziht, kaut gan nar redsejis. Tapehz arri pats few nosauz par brihnuma-wihru. Divas reises te preeksch labbas teesas zilweku sawu sunsti ar tahm grahmatahm rohdija par naudu Wissi fungi, ir paschi augsti mahzici, brihnojahs; bet weeni falka: wiisch wissu tik padarroht, ar sawu labbu galwu un sunnoht wissas grahmatas wissaur, kas ween pa-faulē atrohdahs; ohni teiz: bes tāhs labbas galwas winnam arri tik labbas tschaklas azzis eshoht, ka wiisch, weenu paschu reisi grahmatu usschērdams, jau dauds weetas paturoroht galwā, un tad, sunnams, sawas stikkles jo weeglati taisoht; treschi kratta sawu pahr winna galwu, fazzidami: schim zilwekam, woi zaur pahreleku studeereschanu, woi jaun kahdahm sahlehm, ko eedserroht, tahds sawads gars eshoht, kas winnam

katru grahmatas lappu turroht preekschâ, no kurras winnam kahds wahrdinsch ja-
fakka. Lai nu irr, kâ buhdams; tok irr teefs, kâ schim Schihdu-wihram tahda galwa,
kâ retti zittam. No scheienes winsch dohdahs us Lehrpati un us Pehterburgi.

Is d'sittas Kreewu semmes. Aisgahjuschâ wassarâ un ihpaschi pa Zuhli-
mehnesi, tur, fewischki tannis treijas gubbermentes: Smolenskes, Mohilewes un
Witevskes, dauds n elaimes zaur wilkeem notikkuschas. Pirmâ gubbermente,
Poretschjes aprinkî, irr tannî naktî, 29taï Zuhli iseijoht, leels bars wilku dascheem
zeemeem uskriftis: dauds zilwekus, kas laukâ gulleja, apwainojschi, 5 no winneem
itt gruhti. Ohtrâ gubbermente, Orschajes aprinkî, tâi naktî us 24tu Zuhli laupija
wilks weenu semneeka-puisti, kas 8 gaddus bija wezzumâ un sawai mahtei blakkam
fohr-uhsi gulleja. Buikowes aprinkî 23schâ Zuhli laupija zits wilks pa paschu deenu
weenu semneeka meitu, kas lihds ar zittem behrneem pa eelu staigaja. Semneeki
nu gan wilkam tik ilgi d'sinnahs pakka, kâ schis to behrnu no muttes laide semme,
bet tas Deewam schehl jau bija bes dwehseles. Treschâ gubbermente Surasches
aprinkî atradde 19taï Zuhli us lauku weenu semneeka puisti no 6 gaddeem, ko naktî
plawâ gullofchu wilks bija laupijs un jau fahzis opehst.

Labba leeta gan irr dabbuht sinnah, kâ zittas pusses laudis d'sihwo un sevischki, us
kahdu gohdigu wihsi tee tur ne ween sawu usturru atrohd, bet arri brihscham paleet
par turrigeem zilwekeem; jo tad arri daschs zits warrehs isprohweht, woi winnam ar
to ne tâ patt labbi isdohsees. Tadehl saweem lassitajeem te stahstisim, kâ d'sittâ Kree-
wu semme, Permes gubbermente Obwimes aprinkî eedishwotaji wisswatrak dauds
zuhkas audse. Winnem zuhkas irr treijadas: mahjas=, lauka= un mescha=zuhsas.
Mahjas-zuhkas ir paschâ wassara ne astahjabs no fehtas; lauka-zuhkas wassaras eet
us papuwahm, bet kâd arri brihscham aisteek druwas, kas tapehz geeti ar stipreem
schohgeem ja-aptaisa, tad semneeki winnas mas mihto. Wissbeefaki winni mescha=zuhsas
tur, kas winneem skahdi ne taifa wis un kam arri mas kohpschanas wassago;
jo tahs, tik ka pawassara klah, astahj kuhti un eet meschâ, kur pa wissu wassaru bes
ganna d'sihwo. Ruddeni, kâd sneegs fahk snigt, winnas afkal nahk mahjas, leelu pulku
firvenu wesdamas lihds, itt kâ schohs zilwekeem eedohdamas, lai pahe seemu mihligli
tohs barro un kohpj. Zittus meshus schahs zuhkas ne mihto tâ, kâ tihrus preeschu
meshus, kas beeji us teem Uhral-kalneem atrohdahs, un kur winnas neapnikuschi
suhsas un semmi usrakka. Gan daschi semmturri teiz, kâ mescham effoht par leelu
skahdi; bet zitti, kas gudraki, fakka, kâ effoht wairak par labbu, ne kâ par skahdi; jo
zuhkas tik d'sitti ne rohkoht wis, kâ preeschu widdus-fakni maitatu, bet semmi usrakka
damas, winnas fataisa semmi, kâ kohku sehklas jo labbaki eekriht un stipraki usdihgst.
Un ak rawu pulku kulkainu, wabbolu, taurinu un zittu tahdu tahryu, kas mescham
buhtu par warrenu skahdi, un ko winnas isnihgina.

Is Hamburges, Wahjsemme. Lassitaji gan wehl peeminnehs, zit leels
ugg uns pehnenajâ gaddâ tur degge, drihs wissu pilsehtu ispohtidams. Bet taggad
jau drihs wissi nammi no jauna usbuhswei. Pilsehtneeki arri ne aismirse, pee sirgu
tirgus few jaunu kummmediku-nammu ustaifsh. Tok 21ma August pehz pult-
sten 8 wakkarâ, kâd muhrneeki — slavehts Deews! — jau bija aisgahjuschâ us mah-
jahm, gahsahs wiss namm a preekschâ muhris pee semmes. Tas meisteris,

kas scho nammu usbuhsweis, irr Sprantschu wihrs ut te arri labbu reesu zittu nammu
irr ustaifis, pahr kureem eedsihwotaji nu sahk bailotees, ka ne arri ta patt eegahsisees.

Wehl is Wahzsemmes. Weinsberges walsti meschâ bija daila preede us-
auguse, kas appalschâ pee faknes bija 6 pehdas un augschâ, 120 pehdas no semmes,
wehl 2 pehdas resnumâ. Nu jau gan 100 gaddi buhs vahrgahjuschi, tad muischnee-
kam bija nahjis prahâ, scho preedi nozirst un par labbu naudu vahroho; bet mescha-
lungs, Palm wahrdâ, wianu luhdjis, lai tok no Deewa pusses tahdu retti brangu
kohku taupa. Kohks palikke stahwohts, bet laudis no ta laika, labbam mescha-lungam
par gohdu, scho kohku eefauze par Palma-kohku, un katrs zilweks, to eeraugoht, pre-
gajahs. Bija garkaks un smukaks pahr wisseem zitteem kohkeem tanni meschâ un lai-
kam wehl slgi buhru meerâ auguse, ja negantes zilweks wianu pahti pehdas aug-
stumâ ne buhru nomisojis. Zaur to kohks sahze nihkt, famehr to nozirte. Teiz,
ka 24 pahti wehrschu un leels pulks sirgu waijadseja, to isdabbuht no mescha un west
us pilsefchtu. Tas kohpmannis, kas wianu par 97 rubl. kappera irr pirzis, wianu suh-
tihs us Ollenderu semini, kur deesgan derrehs pee kuggu buhweschanas.

Is Enlenderu semmes. Weens augsti mahjights Wahz' kungs, Herschel wahrdā, kas leels swaigsau sinnatajs, taggad irr atraddis, kā warroht masdauds pāreeksch sinnah, kahds laiks buhfchoht. Kad nu arri jau dauds jittas pasaules mallās wiina ja una mahzība irr isprohweta, ka dauds masak' willkoh, ne kā lihds schim tee kalenderi, kad mehs arri te preeksch Latmeescheem scha
is Enlenderu semmes avtseidm isnemimam. Winsch eedalla gaddu diwās dattas un nosauz to, kas sohkahs Aprils-mehnescha widdū un heidsahs Oktober-mehnescha widdū, par wassaru, un to no Oktober-mehnescha widdus lihds April-mehnescha widdū par seemu. Pa tam winsch fewisheti luhko, pa kurrähm stundahm mehness pahrwehrschabs, un mahza tā: flattees kalenderi; ja mehness pahrwehrschanahs gaddahs

		pa w a f f a r u		
starp	pulksten'	12	puffdeenâ un pulksten' 2 pehz puffdeenas, tad zerribas, ka pahr scheem gree-	
			scheem buhs douds leetus;	
	2 pehz	puffdeenas	4	tad zerribas, ka pahr scheem gree-
			scheem laiks buhs groffigs.	
	4			
		6	tad zerribas, ka pahr scheem gree-	
			scheem laiks buhs jaufs.	
	6		tad zerribas, ka laiks arri p. sch.	
		8 walkarâ,	greesch. buhs jaufs, tad til woi	
			seemelis woi walkaris puhtih.	
	8	walkarâ	10	ta patt.
	10	*	tad zerribas, ka pahr scheem gree-	
			scheem laiks buhs jaufs.	
	12	nakti,		
	12	nakti	2 rihtâ,	
	2	rihtâ	4	tad zerribas, ka laiks buhs aufliss
			un leetus libs.	
	4		tad zerribas, ka pahr sch. greesch.	
			leetus libs un wehisch puhtih.	
	6		tad zerribas, ka pahr scheem gree-	
		8		
			laiks buhs groffigs.	
	8			
		10		

starp pullsten' 10 rihā un pullsten' 12 pufsteenā, tad zerribas, ka vahr scheem gree-
 scheem buhs dauds leetus.
 starp pullsten' 12 pufsteenā un pullsten' 2 pehz pufsteenā, tad zerribas, ka pa scheem gree-
 scheem buhs neegs woi leetus.
 starp pullsten' 2 pehz pufsteenā 4 tad zerribas, ka pa scheem greech,
 buhs jauks un rahms laiks.
 starp pullsten' 4 on 6 8 walkarā jauks laiks.
 starp pullsten' 6 8 walkarā buhs leetus woi
 starp pullsten' 8 walkarā 10 ta patt.
 starp pullsten' 10 12 nakti, tad zerribas, ka pa scheem gree-
 scheem laiks buhs jauks.
 starp pullsten' 12 nakti 2 rihā, laiks buhs auks; tik ne,
 starp pullsten' 2 rihā 4 6 8 ta patt.
 starp pullsten' 4 6 8 10 wehtra buhs.
 starp pullsten' 8 10 leetus libs, tad seemela
 starp pullsten' 10 walkaris un sneegs snigs,
 starp pullsten' 10 12 pufsteenā, tad zerribas, ka pa scheem greech,
 starp pullsten' 12 pufsteenā, salna un auks wehisch buhs.

Sina, ölk naudas 22 September mehn. deenā 1843 eeksch Rihges mafaja
 par daschahm prezzehm.

Mafaja:	Sudr.	Mafaja:	Sudr.
naudā.	Öb. &c.	Par	naudā.
1 puhrs rudsu, 116 mahrzinkus smaggū	1 50	1 pohdu (20 mahrzineem) wasku	7 —
— meschu, 100 mahrzin, smaggū	1 —	tabala	65 —
— kreeschu, 128 mahrzin, smaggū	2 25	sweesta	2 45
— anzu	— 75	dsfeses	— 75
— firnu	1 60	linnu, frohna	1 80
— rupja rudsu - miltu	1 45	brakka	1 60
— böhdeletu rudsu - miltu	1 90	kannepu	1 —
— böhdeletu kreeschu - miltu	2 75	schklihu appinu	2 —
— meschu - putraimu	1 50	neschklihu jeb prezzes appinu	1 20
— eefala	1 15	muzzu filku, eglu muzzu	8 —
— linnu - fehlas	2 75	lasdu muzzä	8 50
— kannepu - fehlas	1 50	smalkas fahls	4 —
1 wehsumi seena, 80 pohdus smaggū	4 —	rupjas baltas fahls	4 15
borroru wehrschu gallu, pa pohdu	1 20	wahti brandwihna, pufsdegga	7 —
		dirwdegga	9 —

Libs 22. September pee Rihges irr atnahluschi 1120 fuggi un aishbraukuschi 969.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s
pee № 37 un 38.

16 un 23 September 1843.

Jaunass siinass.

Is Osehrbenes draudses, Widsemme. Schodeen 30tā August muhsu Osehrbenes un Drustu draudsei bij svehta un preeziga deenina; jo mehs schihs deenas krohna-swehtkus sawus pirmus bihbeles-swehtkus effam svehtijuschi. Bij leels lauschu pulks fanahzis. Mihla basniza bij staisti ispuschota ar saltumeem un pulkhem; jauna chrgele, kas pehrnajā gaddā, kad basniza tikke eeswehtita (L. Latv. dr. pavadd. 1842 № 43), wehl ne bīj gattava, schai jaunkā preezas deeninā wisseem par leelu firds-preeku atskannea. Schi chrgele irr ta pascha meistera darbs, kas Gulbenes jaunā basniza to leelu chrgeli irr uscaisijis, un makkaja 835 rubl. sudr. n.; gan mas naudas par tahdu brangu chrgeli — wiina tahda leela un ar tahdu stipru skannu, kā retti warr, atrast Widsemmes basnizās. Ar schihs chrgelis mihligu, bet arri stipru skannu rihta dseefma (Wids. ds. gr. № 741) eesahze, tad muhsu mahzitajs no altaya apswelzinaja draudsi, wiaski labbu laimi wehledams, ka tas Kungs, kas muhsu palihgs un stiprums irr bīsis un mums deepalihdsejis eeksch 5 goddeim diwas jaunas basnizas uscaisicht, arri schodeen mums jaunu schehlastibu parahdijis, ka mehs us pirmu reisi sawas bihbeles, heedribas fa-eeschani waram svehticht. Schihs deenas krohna-swehtkus peeminnedams, mahzitajs draudsi usskubbinaja tam Lehnian Lehninan un kungu Kungam pateikt, kas schodeen muhsu augsti zeeniga Leisera nammam un wissai Kreewu semmei leelu preeka deeninu nowehleis; wiisch draudsi mohdinaja garrisus pateizibas uppurus tam wissuschehligam Kungam nest; kas mums palihdsejis sawu bihbeles-beedribu eegelt un kas zaur bihbeles-beedribas darbu sawus wahrdus jo waizrak muhsu starpā gribb isdallisti, wissahm issalkuschahm dwehselehm par dīshwibas maiisi un wissahm isslahpuschahm firdim par atspirgshanas awoti, kas werd us muhschigu dīshwoschanu. Kad beidsoht mahzitajs ar draudsi Deewu bij peeluhdsis, tad wiisch to liturgiu, tā kā svehta ammata grahmatā irr preefschrakstīta, noturreja un skolas-behrni kahdu slawas dseefmu us tscheträhm balsim nodseedasa. Ahraisches mahzitajs spreddiki ceize par 1 Sam. gr. 3, 1—10, un 19—21. Ar mihligeem waherdeem bihbeles-beedrus apswezinadams, wiisch kaidri isskahstija, ka winnu darbs ne eshoft wiinnu, bet ta Kunga darbs. Kā tas Kungs Samuēli no netizzibas un tumfibas usmohdnaja, tā wiisch beedru firdis eshoft mohdinajis, scho svehtu darbu strahdah. Bet winnu bihbeles-beedribā eshoft capehz ta Kunga schehlastibas darbs, ka wiisch 1) zaur to winneem un dauds dwehselehm to wissu dahrs gaku mantu dohdoht, ka wiisch 2) zaur dahm isdallitahm bihbelehm dwehseles us atgreeschanu un dwehseles isglahbschanu aizinajote, un 3) no sawas dahrgas schehlastibas sehjas teesham schehlastibas-auglus winneem un wiinnu behrnu-behrneem us raddu raddeem dohschoht. Wiisch peeminneja, ka katra dwehsele tanni leelā pulkā, kas

pufchcotâ basnizâ bij sanahkuschi swehtâ glihtumâ, tâ jau tuhliht, schat paschâ gohda-
 deenâ, ta Kunga glahbdamu balsi effoht dîrdejusi, un pamahzija ikktru, lai Deewa
 Garram ne turretohs pretti, bet ar Samueli fozzitu: »Runna, Kungs, taws kalps,
 tarva kalpone, klausfa.« Schis spreddikis klausitajeem wisseem bija par firds-pakusti-
 naschanu, un kad mahzitajs pehdigt ar wissu draudsi to Kungu no firds peeluhdse, ka
 tas schohs pirmus frohtkus un scho jaun-efahktu Deewa darbu pee dauds, dauds dweh-
 selehm schehligi gribbetu apfwehtiht, tad wissu luhdseju azzis ne palikke fausas. Ta-
 pat Tîrses mahzitajs ar jaukeem wahrdeem plaschi isskahstja, kas tas par darbu, ko
 bihbeles-beedribas strahda, parahdidams, ka tas, kas tahdu darbu usnemm, effoht
 lihdsinajams sehjem, kas fehklu ismett semmê, gulf un zellahs deenâ un nakei un
 Deews tai sehklat leek usdihgt, tâ ka pats tas sehjejs to ne nomanna. Ta sehvla, ko
 bihbeles-beedribas issehjoht; effoht Deewa wahrdi, tee spohschî un assi gaischibas
 eerohtschî, ar ko ta gaischibas walstiba prett tumfibus walstibu un warru zihniyahs.
 Kad jaur Rattolu preestereem Kristus ewangeliums bijis apslehpits, tad Deews fawai
 gaismai atkal wehstnechhus facaijja, jaur Zahni Guttenberk, kas to skunsti bija isdoh-
 majis grahmatas drîkelihs, ut jaur Mahrtian Luteru, kas wissu bihbeli Wahg-walldâ
 pahrtulkojis. Zittâs semmès zitti deewabihzigi wihri lihdsigis irr darbojuschees. — Bet
 Deewa swehtus rakstus wissahm tauctahm rohkâ eedoht; scho darbu tas Kungs effoht
 uswehlejis teem Englendereem, un Englenderi effoht palikkuschî par bihbelu nessejeem,
 kas par wissu pasauli staiga, wisseem zilwekeem sawu swehtu prezzi isdahwadami. Par
 to Englenderi to pirmu bihbeles-beedribu eezehluschi; nu jau 39 gaddi palikkuschî;
 un schi leela Englenderu bihbeles-beedribu sawu darbu lihds schim ar Deewa palihgu
 strahdajusi. Muhsu tehnu semmê pîrma bihbeles-beedrika eezelta tai gruhtâ karra
 gaddâ, kad Ahrs-Rihgu nodehsinaja, un drihs jau pee wissahm Widsemmes Latweeschu
 draudsehm, kam labs prahs pee ta swehta darba, masas bihbeles-beedribas eezeltas,
 tai Rihgas bihbeles-beedribai par palihgu. Wehl Tîrses mahzitajs klaidsi isskahstja,
 kâ bihbele patte effoht tas tizzibas wehstnessis, kas neapnizzis pa wissu pasauli staiga,
 ta fauzeja balss tuksnesi, bet arri ta eepreezinataja balss klussâ kambari. Kas scho weest
 usnemmoht, tas redsoht debbesis atwehtas. Beidsoht wehl stahstja, kâ Sprantschu
 semmê grahmatu nesseji, kas no Sprantschu bihbeles-beedribas issuhciti, sawu swehtu
 darbu strahda. Kad Tîrses mahzitajs ar schahm preezigahm sunnahm, kâ ar bihbeles-
 beedribahm eet pasaulê, muhsu firdis us Deewa teikchanu bij usmohdinajis, tad Dsch-
 benes mahzitajs us kanzeli kahpe un wehl isskahstja, ka ne ween muhsu jauna bihbeles-
 beedriba, tam Kungam par gohdu, labbu leezipu dohdoht, ka muhsu starpa Deewa
 wahrdu mihlotaji gan atrohnami, bet ka ewangeliums no ta krustâ fista Pestitaja par
 Deewa spehku us pestischchanu parahditohs pee dascheem draudses lehzekteem, kas wairs
 muhsu starpa ne dsihwo, bet sweschumâ. Mahzitajs scho rahdija pee diweem reku-
 tem, kas preeksch kahdeem gaddeem no muhsu draudses aifgahjuschî un no Kreewu
 semmes kahdas grahmatas faweeem raddeem un draugeem rakstijuschî. Salassim kab-
 dus groudinus, ko schee gohda wihri us sawu draugu firds tihrumtau jaur schahm grab-
 matahm irr iskafisjuschî.

»Ar affarahm, ar behrna firdi un mihlestibu swezinaju es juhsa — tâ weens no scheem

karra-wihreem saweent wezzakeem raksta — »es sveizinaju juhs ar simtu, simtu dauds labbahm deenahm un wehleju jums labbu laimi un wesselibu no ta mihla Pestitaja, kas muhs irr raddijis un pestijis un libds schim zauri woddijs zaur scho behdu pasauli; tas lai wehl us preekschu muhs posarga un apschehlojabs pahr' munis wisseem un ness us sawahm tehwa-rohlahm, lamehr mehs schahs behdu un wahrgu dshwoschanas stai-gajam, — un kad scho dshwoschann beigsim, tad lai ewadda winsch muhs tur, sawâ walstibâ, un doh tohs preekus baudiht, ko winsch irr apsohljis wisseem teem, kas winau pahr wissahm leetahm un vo wissas firds un dwehseles mihlo. Ted nu, manni firds-mihli wezzaki, es kâ behrns, kas tehu un mahti mihlo, juhs no tahlenes sveizinaju laimi wehledams un skupstu garra, jo mehs meesigi ne warram sareetees un satiktees, zaur to, ka mehs isschikirti effam zaur Deewa svehtu padohnu; bet garra mehs weenu mehr effam kohpâ un warram buht un valikt kohpâ, kad mehs no firds weens ohtru mihlejam. Bet kad tur aiseesim, kur ta ihsta mohja — jo schê mehs tickai kâ zelta laudis effam, preeksch fataisishanas us to muhschigu dshwoschann — tad mehs tur alkal no jauna kohpâ saweenoti, ar jaunahm mihlehm to Pestitaju slavesim, libds ar teem enge-leem, ja mehs winau pahr wissahm leetahm buhsim mihlejuschi, un darriuschi, kâ winsch irr pauehlejis, staigadami winna pehdâs. Sirdsmihla mahte! sevischli manna firds dshilli gult-eelsch behdahm pahr lawu mahtes firdi un mihlestibu! Zik dauds tu mannis dehl effi zeetus, manni kohpdama' un andsinadama un maius us sawahm rohlahm nes-dama; zik dauds klußas affaras pahr manni effi noraudojisi, bet es turpretti, ne atsh-dams mahtes mihlestibu, ar nepateizigu firdi labbu ar launu esmu atmalsajis un tewi, manna mihla mahte, dauds reis apbehdinajis, kas man taggad preekschâ nahk un ko es par grehku atshustu. Tadehl lubdsu tewi, pedohd' to mannim, tad arri Deewa pamet-ihs mannas pahkapschanas. Turklaht es tew pateizu par lawahm mahzibahm, ka tu man effi mahzeusu un rahdiusu, ta mihla Pestitaja pehdas pasthi. Lai Deewa tewim to atmalka un lai polihds, ja tu wehl wirs schahs behdu pasautes staiga, — ja aishahusu us to muhschigu dshwoschann, tad lai winsch tewim dohd dallib tur, sawâ walstibâ, un opfwehti tew ar mautahm, kas muhschigu muhscham ne suhd! — Mihli wezzaki un raddi, ne behdajat par manni, jo valdeewa Deewam! man eet labbi dshwoschana. Tas schehligs Deewa mannis nam aismirfis wehl libds scho deenu, ta arri es ne gribbu aish-mirst un pamest, ko Jesus mahza; tickai lai Deewa mannim polihds, ka es muhscham sawu tizzibun ne atmeltu un ne aishabju. Es gribbu Deewu pefault rihtos un walkaros, — es gribbu manna Pestitaja un Kunga Jesus Kristus mahzibas, ka winna sfaidri un weenteesigi Deewa svehtos wahrros atrohnamos, sawâ firdi paturreht un preezigi Deewa svehtu wahrdu walkoh, zik spedams, mahzidames, lai es no grebkeem pasargajobs; es gribbu, lai arri Jesus meesh un aissim ne baudijis, tomehr allashim peemin-neht, ka Jesus aissi sekikstii muhs no wisseem grebkeem! Ar to es gribbu sawu firdi meerinahnt un pastubbinahnt, no grebkeem sorgatees, lai notiktu orridsan pee mannis ta lubghschana, ar ko mans Pestitajs par manni sawu debbes-gehru pefausis: »Usturri tohs eelsch tawa wahrda, ko tu man effi dewis, ka tee weenaoi irr, ittin kâ mehs. Swehti tohs eelsch tawa pateefibas, tawo wahrds irr ta pateefiba.«

Tas ohtrajs, weens laulahs draugs, sawai seewai un saweem raddeem raksta:

»Es stelleju jums simtu simtu reis tuhlstohsch labbas dernas. Valdeewa Deewom! man gan irr labba dshwe, now ne kahds grubtums bijis; bet tickai manna firds fabp un gauschi behdigia irr par to, ka no jums atschikirti esmu un taggad svechneeli man par draugeem janemm. Manna firds-mihla seewa, es tewi sveizinaju no wissas firds un tohs mosus behrininus es sveizinaju ar dauds wesselihalm, par kureem es dauds reis klußib, kur ne weens ne reds, to mihlu Pestitaju esmu peeluhdis un klußas affaras noraudojis, jo es, dshwodams pee winneem, preezajobs, dohnadams, ka Deewa man par preeku tohs irr dewis; bet nu par leelahm behdahm un flohgu tee manna firds gult, ta ka es ne weenu walkaru ne warru gulleht aiseet, ja winni man preekschâ ne

nahk. Tadeht, manna mihta seewa, es tew luhdsu no wissas firbs, gahda par teem, ka par zahlscheem, usaudsini tohs eelsch pamahzschanas ta Kunga, mahzi tohs Jesus pebdas staigaht, — tu jau potte sunni, ka winneem zitta gahdneeka now, ka tas mihtajis Pestitajs, kas winnus irr laidiis pafaulé; ne leez teem pafaulé par apfmeeklu palikt, rad-dini tohs us to zellu stoigaht, kas teem tizzigeem Deewa behrneem irr jostaiga, kohp' un audse tohs, par gohdu tai kristigai draudsei. Jo weenreis, kad tur aiseesim, atbildeschana no tewim taps präffita pahr winneem, kad tu winneem ne buhfi rabijsi to zellu, pa kurreu buhs greestees pee to mihi Pestitaju, kas irr fazzijis: »laideet tohs behrninus pee mannim nabkt, jo tahdeem debbes waltsiba peederr.« — Paldeews Deewam, es esmu pee miblas wesselibaß; lai Deewa man wehl us preefschu usturr un palibds ta pat, ka lihds schim irr palibdsejis. Mums arr' irr basniza, kur warran pee sawas tizzibas mah-zitaja sawu dwehfseli gannibt. Es esmu arri to fwehtu wakkarinu baudijs, ko tas Kungs irr eestahdijis preefsch wisseem tizzigeem. Ne behdajeetees, ka es sawu tizzibu aismirfschu; muhscham es ne gribbu aismirft, — ko Jesus falka: »ko tas zilwelam palibds, ja tas wissu pafault samanto un tam to mehr sawa dwehfsle suhd.« Man waijog ap-dohmaht, ka es kristiks zilwels esmu, »tad palibds mannim arri, mihtajis Pestitajs, kristitam kerra-wihram buht, ne peewiltees eelsch kahrdinaschanahm ne us kahdu wihs, un ko tu mannim wissu par grehku pefstaitisi, ja es ne buhfschu nomohdā par sawu dwehfseli.« Muhsu Pestitajs falka: »Effect nomohdā un luhdseet Deewu, ka juhs kahrdinaschanā ne eekrichtat, tas gars irr spehzigs, bet ta meesa wahja.« Tadeht man ar stipru tizzibu un zerribu us winnu ja-palaunahs, un mannim waijaga gattawam buht ar stiprem erohtscheem, prohti: taks tizzibas, mihtestibas un zerribas. Tad nu wehl, mans mihtajis brahli, es tew luhdsu, leez' arri mahzitajam kahdās fwehtku deenās Deewu luhgt, lai winsch nahk ar luhschanahm man palihgā, ka es warru ar preeku sawas bebdas iszeest un la Deewa to preeku leek redseht, atkal pebz schahm behdahn ar jums kohpā to Pestitaju teikt un slaveht.«

Pee scheem un gitteem wahrdeem, ko muhsu mahzitajis is muhsu draugu grahmatahm preefschlaßija, mums dauds affaras birre pahr waigeem; bet ne ween behdu affaras par to, ka muhsu draugi tahl nohst no mums, bet arri preeka affaras, ka winni now atstahti no mihta Kunga sweschā semmē. Ak teescham, schee tizzibas beedri ne ween dohd mihtam kesseram, kas kesseram peederr, bet arri Deewam, kas Deewam peederr. Kad draudse kahdu dseesmu nodseedajusi, tad muhsu mahzitajis atkal us älteri kahpe un 11 bihbeles un 40 jaunas testamente, ko muhsu draudse no Rihgas leelas bihbeles beedribas un no Jaunas. Peebalgas bihbeles-beedribas par mihtestibas dahwanu irr dabbusi, behrneem isdallija, behrmus us runnabams un mahzibams par teem fwehtem wahrdeem, ko Dahwid, tas dewabihjs Israëla Lehnisch, sawā 119ā dseesmā, falka: »Laws wahrds irr mannas kahjas spihdeklis, un weens gaischums us manneem zelleem.« Pee paschas isdallischanas kohlas behrni atkal kahdu kohradseesmu tam Kungam par sawu nodseedaja un kad beidsoht mahzitajis Deewam fwehtā luhschanā bij pateizis par winna garrigahm schehlastibas dahwanahm, ar ko winsch muhs schodeen tik baggatigi bij apfwehtijis, tad Deewa kalposchana ar liturgiu un noswehtschana beidsahs. Slavehts lai irr tas Kungs, kas mums palibdsejis ta hdu jauku, preejas deeninu sadishwoht; lai winsch schehligi paleek pee mums un pee muhsu behrnu behrneem ar sawu wahrdu gaischum! Lai winsch labbi darra pee sawas Zianas un uscaifa tohs Jerusalemes muhrus!

59.

Is Ruhjenes draudses, Widsemme. Ruhjenes draudse nu pat pas-gahjuschā rudsu mehnenschā 29tā deenā un 12tā fwehtdeenā pebz wassaras fwehtku at-

swehtes dewitu reisi sawus bihbeles swehtkus irr swehtjusi. Walkes mahzitajs gan bija apsohljis, muhs us scheem swehtkeem apmekleht un us mums bihbeles sprebbiki fazzijt, bet paschā swehtku festdeena grahmatu bija atlaidis, fa zaur wajadsi geem ammata darbeem aiskawehts ne warroht nahkt. Tadeht muhsu mahzitajam pirmu reisi ar sawu Latweeschu draudsi weenam pascham bihbeles swehtki bija ja-swehti. Winsch runnaja no Gamaliela, ta Wariseera, un fa tee Juhdi bija dohmojutchi. Pehteri un Zahni nokaut un ka schis Gamaliels bija fazzijis: ne darrait sà; atstahjeetees no scheem wihsreem; ja winnu darbs un padohms irr no zilwekeem, tad tas taps isnihzinahcts, ja tas irraib no Deewa, tad juhs to ne warreseeet isnihzinahct, fa juhs ne teekat atrasti itt fa prett Deewu karrodami. — Ta Kristus mahziba toreisi eshoht bijusti jauna leeta un jauna mahziba, tadeht arri Gamaliels ihsti ne eshoht sinnajis, woi ta no Deewa, woi ta no zilwekeem. Tapat tas arri schinnis deenäs noteekohit ar tahm bihbeles beedribahm. Eschoht jaunas ne zif ilgi eezeltas; wisswezzaka Englenderu beedriba nar wezzaka ne fa 40 gaddus. Tadeht arri dauds zilweki stahwoht us dohmahm, fa Gamaliels, un ne sinnoht, wot tahs no Deewa jeb no zilwekeem. Bet kas schaubahs, tas eshoht fa juhras wilki, ko wehisch schurp un turp mehta, un tas arri bihbeles swehtkus ne warroht swehtjisti. Tapehz mahzitajs mekleja tohs bihbeles beedrus un wissus bihbeles beedribas mihtotajus stiprinahct winnu wahjā tizzibā, lai tee wissi jo stiprakt tizzetu un atsichtu, fa bihbeles beedribas ne no meesas eegribbeschanas, bet no pascha Deewa eezeltas, un parahdiya to pee teem leeleem darbeem un brihnumeem, ko bihbeles beedriba eshoht jau padarrijusi. Ne weens ne warroht tahdus leelus darbus darroht, fa ta darroht, ja Deews ne buhtu lihds ar winnu. Pa wissam bihbeles beedriba eshoht 15,000,000 bihbeles grahmatas eeksch 40 goddeem isdallijusti un bihbeli 137 wallodäs pahtulkojusi, ta fa bihbeles beedribas, tapat fa pirmös wassaras swehtkös tee Apustuki, taggadina wissahm caucahm wirs semmes un ikkatrial sawā paschā wallodā tohs leelus Deewa darbus un brihnumus isteizohrt. Ta bihbeles beedriba eshoht no Deewa, to warroht pee teem darbeem, ko ta no ahrenes darroht, pasaulli pilididama ar bihbelehm, to arr' warroht manniht pee teem darbeem, ko ta eekschkigi darroht, zilweku firdis atgreesdama no grehkeem. Un lai arri wehl tumfibā muhs apsedsoht un krehfliha muhsu laudis, comehr arri pee mums ta Kunga gaishchums zaur Deewa wahrdu brihnischkigu spehku uslezzoht par teem laudim, kas eeksch Deewa tizzoht un to mihtojoht. To arr' warroht manniht pee teem laudim, kas brandwihnam pa wissam atfazzijuschi. Iggauu-semme weena draudse, kur frohgōs wairs ne mas ne iskrohgoht un laudis wairs ne mas ne dserroht brandwihnu. Ak kaut tok ta mihtla stunda nahktu un nahktu drihs, kurrā muhsu draudse un lihds ar muhsu draudsi wissas Widsemmes draudses zeltohs, itt fa weens weenigs wihs, issaukt un fazzijt: mehs wairs brandwihnu ne dsersim, mehs atsakkam schim kahrdinatasam ar wissahm sawahm buhschanahm! Schinnis laikös zaur muhsu Leisera schehlastibu Widsemmes mahzitajit isgaddus Walkes pilsfehltā sanahk us swehtahm luhgschanahm, dseesmahm un sarun-nafchanahm, un ta isgaddus augoht pee minneem tizzibas weenteesiba, Jesus mihtestiba un atsibschana. Ak kaut tok tahs Widsemmes draudses tapat garrisj sanahktu, fa winnu mahzitaji meesigi sanahk, auge mihestibā, tizzibā un Deewa atsibschana,

teekams wianas wiffas weena pascha draudse buhtu palikkuschas, kuras galva un stuhrs-
akmins buhtu tas Rungs Jesus pats, augsti teizams no schi laika un muhschigi. — 690
beedri, tas irr 62 wairak, ne kā pehrn, bija samettuschi 123 rubl. 15 kap. sudr. n.
Pehrnatā gaddā muhsu beedriba 55 Latw. jaun. testam. un 1 Latw. bihb. bes mafas
un 47 Latw. jaun. testam. un 5 Latw. bihb. par lehtaku naudu bija pahrdewusi. Tur-
klaht wehl bija pahrdewusi 3 Wahz' bihb. un 2 Wahz' jaun. testam. un wehl atleek tai
beedribai 5 Wahz' bihb. un 4 Wahz' jaun. testam.; 21 Latw. bihb. un no pehrnatās
naudas 23 rubl. 70 kap. f. n. Skohlas puischī starp Latweeschū tāpat kā Wahz' Deewa
wahrdeem 3 dseesmas us tscheträhm balsim dseedaja, ko wiffas, neddelu papreesk
skohlā sanahkuschi, bija ismahzijuschees. Wahzeescheem Deewa wahrduš Skillinges
mahzitojs pasluddinaja, parahdīdams, ka zilwels ne dīshwo no māises ween, bet no
ikkara wahrda, kās no Deewa muttes iseeč, parahdīdams arri pee teem pascheem
Deewa wahrdeem, ko wifsch runnaja. Wina wahrdi un wifsi tee wahrdi, kas bihb
les svehtdeenā mums irr aiskannejuschi, lai mums paleek prahčā un sirdi. To palihdsi
mums, mihtajs debbesu tehwō! Amen!

17.

Grehzineeku drangs.

Trescha dalka.

Deewa spehls.

Las wahrds no ta krusta (Kristus) irr gekkiba teem, las pasuhd, bet teem, las muhs-
chigi tohp isglahbti, teem tas irr Deewa spehls. (1 Kor. 1, 18.)

Schi mahziba, kas sawā buhchanā tahda weenteesiga isleekahs, bet sawā spehls
ratschu leela irr, irr schahs pasaules gudrineekeem par gekkiba, bet tee, kas tizz
— un tikkai ween tee — to pa reisi saproht. Kas preetsch pasaules irr gekkiba,
to Deews irr iswhelejis par tahdu riħku, ar ko wifsch tohs gudrineekus kaunā
leek. Mo schahdeem gudrineekeem gan retti kahds teek aizinahts to debbes-wal-
stibu eemantoht; ta pehz, ka tee paschi no tohs raujahs wallā ar sawu paschu is-
dohmatu qudribu. Schahdeem laudim irr pahrlieku leyns gars, zaur ko tee ne lee-
kahs no Deewa pamahzicees; winni irr pahrdāuds gudri sawā prahčā, ta, ka winni
ne warr tizzeht, ka ta aisdimschanu eshoħt wajjadisiga leeta; — ta pehz winni azzis ta irr
aptumschotas, ka winni ne warr eraudisht to debbesigu gaismu, kas pilnā spohschumā
gaischī un ar mihlestibu un schelastibu no wissahm pussehm wiameem spihd wirſu.

Neba zaur zilwegigu pahrunnaschanu teek grehzineeti pee Deewa atgreesti; bet
zaur gekkigeem spreddikeem, jeb za ur ewangeliuma pateesibas weenteesibu teek tee,
kas us to tizz, svehti. (1 Kor. 1, 21.)

Ak, mans draugs! — lai tu buhtu, kas buhdams, — no kaut kahdas kahrtas,
augsts woi sems, baggats woi nabbags, — luħdams, leez wehrā scho pamahzishanu;
scho pamahzishanu tewim doħd tahds, kas no taħs slahdigas wiliibas irr aitwabbi-
nahs un kam ta laime nowehleta, eeksch Kristus atraast to Deewa spehku, — kas irr
tas Weens un Wifsi preetskabbagħa grehzineka, zaur ko minna dweħsele warr tikk
dseedinata un wifsch ar to dīshwu Deewu salihdsinahs.

Af, zik leels; — zik lohti augstâ wehrte irr Kristus, — ta warra, tas Deewa spehks!!! Kristus, muhsu Pestischana, muhsu Wissums. (1 Kor. 1, 30.)

Dohma us to, ka schis muhsu schehligs Kungs ne usskatta wis zilweka ahrigu buhschanu, nedz daudsumu. (Matt. 12, 46—50. Ap. darb. 10, 34, 35.) Wissi, kas Deewu mihto un grehkus eenihd, irr Kristum mihtli weesi un schohs winsch parstarâ deenâ wisseem dsirdoht nosazzihs par teem sawejem. (Matt. 10, 32.)

Mekle raksts, — jo is schahs debbesigas mantas nahk wissas mahzibas, pamahzischanas un paslubbina schanas, kas schinni grehzineeku draugâ atrohdahs, un ko tas firdsschehligais Kungs ta svehtisis, ka zaur to wissu-leelaki grehzineeki tikkuschi atgreesti un par muhschigas dsihwoschanas mantineekeem darrti.

Preeziga wehsts grehzineekeem.

Jesus Kristus, tas Taifnajš, irr ta Salihdsinachana par muhsu grehleem, un ne ween par muhsu, bet arridon par wissas pasaules grehleem. (Kahda ne-ismehrojama firds = schelaſtiba!) (1 Jahn. 2, 1. 2. 1 Peht. 2, 24.)

Salihdsinachana grehzineekeem? — ta deewishliga taifniba irr pilnigi apmee-rinata — ta, ka nu grehzineekam gluschi ne kas wairs zellâ ne stahw, kad winsch gribb pee Deewa preeet schehlastibu isluhgt! — Schi arri ihsten irr ta leeta, kas nabbagam grehzineekam waisaga un ko kahro sinnah, woi arri winsch preeksch fewis warroht zerreht to preeku, ka tikkuschi falihdsinahs ar Deewu.

»Woi tahdi grehki, -ka mannt, orri warr peedohsi tikt?« ta tu, no gruhta firds nemeera dsichts un no smaggas ilgofschanaohs pahrnemits, esfi prassjis. »Woi warr peedohsi tahdus grehkus, ko es preet pateesibas gaismu un preet sawu wisslabbaku firds-apissinachanu esmu darrjis? tahdus grehkus, ar ko esmu grehkojis, sawu firds balsi ne klausidams; sawu laulata drauga, sawu wezzaku un draugu, ir, warr buht, sawu paschu behrnu sahpigas un gauschas luhgenschanas ne klausidams un gluschi tihscham Deewa wahrdam pretti darridams?«

Nu tad, nabbags grehzineeks, — lai arr' Deewos sinn kahda samissuse tawa buhschana irr, tur irr deesgan schehlastibas, ka wissi tawi grehki warr tikt peedohsi, kad tikt tu pee ta awota gribbi nahkt, kur peedohschana atrohdama; tahda peedohschana, ko tewim tas irr sagahdajis, kas irr ta salihdsinachana par muhsu grehleem. Winsch jau pats tewi irr eedrohschinajis pee winna nahkt, ta sajjidams: »Wissi grehki un sa-moschana zilwekeem taps peedohsi. (Matt. 12, 31.)

Kristus dahrgas affinis tikke preeksch daudseem isleetas, preeksch tahda pulka, ko ne weens ne warr isskaitiht (Jahn. par. 7, 9); ta deht jau tas ne warr buht, ka tu tiktu isslehgts, — un ja tas arri notiku, tad tas notiku zaur-tawu paschu wainu.

Bet paklausees! — dsirdi ta apkaitinata Pestitaja bailligu un bihstamu spreedumu, ko winsch us teem sajjisa, kas winnu atmette un to wiinneem dahwatu schehlastibu nosmähdeja: »Schohs manus eenaidneekus, kas ne gribbeja, ka es pahr teem walditu, atweddeet schurp, un noschaudseet tohs manna preekschä.« (Luhk. 19, 27.)

Grehzineeks! — schis breezmigs spreedums ir tewi aistnems, kad tu atmettisi to schehlastibu, ko tewim taggad tik labprahrt pasneeds tas, kam ween ta warra irr, svehtu darrift un pasuddinah. — Bet winsch ne gribb, ka kahdam buhs pasust, —

un kad tu nu pasuhdi; tad tas irr gluschi tama walna ween, — un pa wissu to ne-is-mehrojamu muhschibu tewim buhs pahr to ja-waimana, ka tu gan warrejis swehts pa-lilt, bet pats ne gribbeis.

Tad nahz' sel, grehzineeks, nahz'! Tas Kungs pats tewi aizina. Af nahz' un sa-nemm' to schehlastibu, ko wisch pats tew dahwa. Bihtees pehj to, ka tu tur teez eek-schâ un few par eestiproshamu woi drohschumu apdohma to, ka tee, kas mekleh, atrad-dihs; tee drohshi sinn, ka minna gribbeschana labbi isdohsees. — Slawehts lai irr ta Kunga wahrds!

Pateesiga grehku noscheloschana.

Un Elios fazzijs us sawu puhi: »Eij jelle augscham, un stattees prett to juhras zellu.«

Tad gabje tas augscham un stattejabs, un fazzijs: »Tur ne irr neneela.« Tad fazzijs wisch: »Eij atkal septinas lahgas.« (I kehn. gr. 18, 43.)

Elios fullainis stattejabs seschas reises us juheu, samehr wisch ko eraudsijs; septitâ reise wisch redsejo weenu padebbesi, kas tak ne bis' leelaks, ka weena plaukste, un comehr schis padebbesi pa mas stundahm aplakhs wissu debbesi ar cumisibu un to semmi ar leetu. Dascha grehzineeka luhgshamu Deews tâpat warr paflausht, ka Kalebs sawas meitas wehlestanohs. (Sohg. gr. 1, 15.) Lihds schim tu mannim effi dewis weenu iskaltuschu un cufschu fîrdi; dohd' mannim nu arri uhdens awoschus; wissmasaf' tik dauds, ka warru pahr saweem grehleem kahdas behdas fajust. Un kad tu jau fesch' reises buhtu sawus zellus lohzijs, hes ka Deews tewi buhtu paflausjis un kad arri septitâ reise tikkai masa pilite rawâ ozzi rastohs, tad tak ta deht ne atmets sawu zerribu: no tahs pilites marr leels leetus debbesi zeltees, ta rossina, ar ko eesahzehs, warr wissu tawu fîrdi par uhdent pataisht; un kad jau pahr weena weeniga grehzineeka pilnigu atgreeschanohs tas preeks irr pilnigs, tad jau schis preeks arri tur ne truhks, kur grehzineeks, grehkus apschelodams, weenu weenigu assaru isleij; ja un pateesi tas tur ne truhks, kad tik ween to no teefas gribbehs.

Kad arri jau fesch, woi feschdesmit reif' luhssoht, Deews tew' ne klausija,

Tad comehr ne atmets zerribu, — un paleez wehl luhgshana!

Weidsoht tu teeschom wehl mantosi svehtibiu,

Ka kaltuse semnie leetu augligu.

Lai tu buhtu, kas buhdams, ne atladees no luhgshanas.

Weidsoht pateesi kahdu svehtibiu mantosi.

Kristus ar wissu sawu gohdu irr pahr to galwojis, ka minna sohlischana tilfchoht peepildita: »Ko juhs luhgfeet manna wahrdô, to es barrischu.« (Dahr. 14, 15.) 7.

I a u t a f h a n a s.

29) Ka nosauz to klohn, us kureu warren' leels pulks zilweku sanahze, un ne kuhle, bet — raudaja?

30) Kueram zilwekam ween reiss' ta bija ap firds, itt ka wissas straumes un wilni wissam gahse pahr galwu?

36.